

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 5 • Maribor, četrtek, dne 12. januarja 1939 • Leto XIV

Hrvaški sporazum

Inozemstvo potek volitev v Jugoslaviji jako zanima. Ves tisk se obširno bavi z volitvami v narodno skupščino ter se obenem dotika tudi reševanja hrvaškega sporazuma.

Hrvaško vprašanje je interno vprašanje naše notranje politike. Zakaj, suverenost države ima pravico in dolžnost, da to vprašanje reši sama, in sicer, kolikor je le mogoče v duhu iskrenega sporazuma, kar bo vsekakor tudi v inozemstvu odjeknilo najbolje.

Mi ne moremo preudicirati rešitvi vprašanja. Vendar smo mnenja, ker je v bistvenih vprašanjih že dosežen sporazum, da formalnosti ter kulturne in gospodarske bitnosti, ki so posredi, ne morejo biti vzrok, da bi se ta problem ne mogel rešiti.

Ne da se tajiti, da so v posameznih delih države nekoliko različne kulturne in gospodarske vrline, ki jih je prinesel s seboj zgodovinski razvoj. V različnih razmerah so se deli države razvijali in ne more celoti in edinstvu prav nič škodovati, če ti deli svoje bitnosti, kolikor dopuščajo skupni interesi, izživljajo. To ne more biti napaka, to ne more ovirati, da ne bi nastalo v državi najlepše soglasje in sodelovanje, kar bi pomenilo eminentno važno pospeševanje jugoslovanske državne ideologije.

Reševanje hrvaškega vprašanja v tem pravcu je resna stvar in prepričani smo, da bi mu nihče ne ugovarjal ali se celo upiral, ker so predpogoji z glavnimi načeli edinstvenosti, kakor nam je znano iz izjav predsednika vlade in dr. Mačka že podani.

Formalnost, kako se naj to vprašanje reši, ne more biti za nikogar razlog, da bi se tega vprašanja ne lotil resno.

Socialisti imamo zlasti interes, da se to vprašanje reši, ker pričakujemo potem normalen razvoj, v katerem bomo lahko vsi državljani sodelovali.

Podpirati pa moramo to težnjo tudi zaradi tega, ker vežejo nas Slovence in Hrvate obenem znatni socialni in gospodarski interesi.

„Slovenec“ — „Samouprava“ — „Hrvatski dnevnik“

Z notranjo politiko se v splošnem časopisi le redko pečajo, vsaj večina. Izjemo dela pri nas le »Slovenec«, ki si še dovoljuje luksuz krmarenja po domači politiki celo z uvodniki. Od časa do časa se podaja ljubljanski »Slovenec« preko Sotle na Hrvaško, kjer ima nekeke svoje podružnice, iz katerih našteva najbolj »mastne«, ki jih tisti neoficijelni »Slovenčevci« sodelniki godejo dr. Mačkovi politiki. Najnovejši tak tihi kompanjon, ki se oglašja sedaj v »Slovenčevih« »domačih odmevih«, je »Hrvatski borac«, ki ga piše in izdaja Joe Matošič. Ta je baje med volitvami nastopal za abstinenco na Hrvatskem in pisal radikalno hrvaško.

Sedaj pa »Hrvatski borac« obklada dr. Mačkovo politiko kot »zločinsko kupinsko politiko«, ki »izmožgava narod in terja ljudstvo v zločine in temnice. Dični Joe piše naprej: »Ali je mar krivo zapeljano ljudstvo, ki mu še danes brenči po ušesih od nenprestanega lajanja o nekakem saboru, ki bo vstal po volitvah? Dve hrvaški hiši sta zaviti v črno po krvavih dogodkih na Sveti večer pri Mariji Bistrici na Hrvatskem in sicer v istem času, ko kupinski milijonar v »Hrvatskem Dnevniku« devlje svoj podpis pod nekako nepismeno, licemersko in mirotvorno blejanje.«

Dva vojna bloka

Ob priliki obiska angleških državnikov v Rimu

Prav v torek, ko je potoval Chamberlain s svojim zunanjim ministrom in gospodarskimi svetovalci v Rim, je bila objavljena vsebina tajne pogodbe med Nemčijo in Italijo. Nekateri listi vedo tudi povedati, da je bila skoraj popolnoma enaka pogodba sklenjena med Anglijo in Francijo.

Pogodba ni bila sklenjena šele sedaj, marveč je verjetno, da je bila sklenjena vsaj že pred reševanjem češkoslovaškega vprašanja, morda pa tudi že prej.

Tajna pogodba se more smatrati kot vojna zveza, ker vsebuje v devetih točkah popolno jamstvo iskrenosti in potrebne vojaške pomoči, če bi bila ena obeh, ne da bi izzivala, napadena. — Še več določa tajni sporazum. V primeru neizzvanega napada se mora smatrati zaveznica kot v vojnem stanju na pram vsem državam, ki bi eno državo napadle neizzvane. Če doseže ena država obeh teritorialne uspehe ali večji ugled v mednarodni politiki, je dolžna drugo podpreti, da tudi ona dobi teritorialne koncesije in večji politični vpliv v mednarodni politiki.

Nobena zaveznica ne sme sklepati zvez z drugimi državami, ne da bi se prej sporazumela s svojo zaveznico. Pogodba je trajna sicer, vendar tudi odpovedljiva na eno leto.

Verjetno je tudi, da sta potem Anglija in Francija sklenili čisto enako pogodbo, da Chamberlain položi v Rimu na tehtnico tudi svojo ter vpliva s tem na Italijo, da sprejme sprejemljive pogoje glede Španije, Sredozemskega morja in spora v Aziji.

Dve pogodbi ali dve stališči dveh vojnih blokov si stojita v Rimu nasproti.

Zaraditega je važno vprašanje, kako rešiti vse te probleme in na čigav račun, da ne bosta trpeli vojni zvezi, da pa se kljub temu rešijo. Zahteve so postavljene in mir se more ohraniti, če se zahtevam vsaj deloma ugoti tako, da ne bo ne ena članica obeh vojnih zvez izzvana. Kje je ta meja, nihče ne ve.

Izzivanja so različna. Izzivanja so lahko žalitve, povzročanje škode, izzivanja so pa lahko tudi enostavne zahteve do drugih držav, politične ali gospodarske. Če se kaka država upre tujim zahtevam ali propagandi tuje države v svoji notranjosti, se smatra lahko za izzivanje, čeprav se vrši hotoma. — Take vzroke se lahko najde, dokler se ne uveljavi zopet mednarodna morala in veljavnost mednarodnih pogodb.

Ne moremo pa tajiti, da so razgovori

med Mussolinijem in Chamberlainom važnega pomena. V Rimu se izvrši druga večja Chamberlainova mirovna akcija, kakšne bodo posledice, je sicer težko prerokovati. Vsekakor pa smelo pričakujemo dvoje, da se v Rimu odloči o tem, ali res nastopimo pot miru ali pa bo tudi rimska konferenca vedla v nove komplikacije kakor se je zgodilo po monakovski konferenci štirih velesil.

Mussolini iznova zahteva konferenco štirih velesil. Zdi se nam, da je ta konferenca odvisna od rimskih razgovorov, katerim zlasti Francija ne zaupa, češ, da pomeni tajni dogovor med Nemčijo in Italijo grožnjo Franciji, ki mora zaradi tega sprejemati take konference z večjim ali manjšim nezaupanjem. Chamberlain nasprotno pa stremi za Mussolinijevim idealom direktorija štirih velesil v Evropi, ki bi si naj razdelile ingerenco nad srednjo Evropo in Balkanom ter bi bilo več možnosti, da se poveča zlasti gospodarski vpliv Nemčije in Italije v teh deželah, ki tvorijo pot v Orient.

Rumunskega poslanika v Beogradu nameraav vlada izmenjati, ker je bilo ustanovljeno veleposlaništvo. Izmenjan bo tudi rumunski poslanik v Atenah.

Spekulacija z moko

za praznike.

Za praznike se je moka na naših domačih tržiščih zopet podražila in sicer za din 8 do din 10 za 100 kg.

Za podražitev ni bilo nobenega drugega razloga kot to, da so ljudje rabili za praznike več moke, spekulanti pa so to priliko izrabili.

Svoj čas je bilo govora o tem, da bo Privilegirana izvozna družba, kateri je poverjena trgovina z žitom in moko, regulirala cene na našem žitnem tržišču, t. j. da bo plačala primerne cene kmetu pri nabavi žita in preprečila, da bi spekulanti z neupravičenim navijanjem cen odirali konzumenta.

Kakor pa vidimo, se ni izpolnilo no-

beno od teh pričakovanj. Lansko leto v aprilu nam je zmanjkalo pšenice, ker smo jo več izvozili, kot bi jo bili smeli z ozirom na lastne potrebe. Posledica tega je bila: ogromna podražitev moke in kruha. Kmet je prejel za svoj pridelek znatno manj, kot pa so potem iztržili zanj prekupčevalci od konzumentov, delavcev, nameščencev in kmetov, ki morajo mnogi tudi sami kupovati kruh, ker ga premalo pridelajo.

O božiču so spekulanti zopet navili cene in bednemu človeku, ki si mogoče itak samo ob praznikih lahko privoščil večji kos kruha, vzeli lep del za sebe.

Konzumenta, delavca, nameščenca, vpokojenca in kmeta je treba zaščititi!

Italija hoče — Francija pa ne da

Mir v Evropi sloni na trikotu Italija, Nemčija in Velika Britanija.

Italijanski list »Relazioni internazionali« ostro napada Francijo, češ, da je sovražnica Italije. Za dokaz našteva več točk ter zaključuje svoj članek s pozivom, da Francija prične z drugačnim politiko napram Italiji, ki se Francije prav nič ne boji. Ustreči mora zahtevam Italije. Francija naj ne podcenjuje Italije. Evropski mir sloni na tri-

kotu Italija, Nemčija in Vel. Britanija. Francija bo iz tega trikota izključena, če ne izpremeni svoje politike in se prilagodi novemu evropskemu podnebj ali pa bo morala nastati vojna.

Zbližanje z Italijo je mogoče le, če Francija ugoti upravičenim zahtevam Italije.

Rooseveltov oboroževalni proračun za 1940

1.319 milijonov dolarjev ali okoli 50 milijard dinarjev v enem letu.

Roosevelt je v svoji novoletni poslanici priporočal, da sprejmejo za l. 1940.

In »Hrvatski Dnevnik«?

On pa le ponatiskuje vsak dan, kar piše glasilo JRZ, »Samouprava« v Beogradu o Hrvatih in dr. Mačkovi politiki in včasih še pritegne »Slovenčev« pisanje. Sam pa »Hrvatski Dnevnik« k temu ne dodaje nobenega svojega mnenja. Ne vemo, če namenoma ali zgolj iz tehničnih razlogov.

oboroževalni kredit v znesku 1.319 milijonov dolarjev, to je 300 milijonov več kakor 1938—1939.

Miroljubni govor predsednika Roosevelta kaže, da malo zaupa v mirno poravnavo sporov, pač pa računa s tem, da pride do ostrega spopada prej ali slej, če ne bi strašno oboroževanje prestrašilo vojnihih izzivačev, ki so povsod pridno na delu.

Zvišanje draginje in rudarji TPD

Objava Delavske zbornice.

Z ozirom na razne vesti, ki se širijo v časopisu in med rudarji TPD, da je draginja porasla v času od sklenitve kolektivne pogodbe do danes za nad 10 točk, objavljamo po indeksu Narodne banke v Beogradu sledeče uradno obvestilo o porastu draginje za cene na malo:

Za Beograd je znašal indeks cen na malo za 1. maj 93.7 točk, za 1. december pa 95.9 točk, tako da je draginja porasla za 2.2 točki.

Za Ljubljano pa je znašal dne 1. maja 89 točk ter je do 1. decembra porasel na 90.1 točko, torej znaša porast 1.1 točko.

TPD se seveda opira na te uradne podatke o draginji. Vendar pa prošnja rudarjev za nabavni prispevek nima nobene zveze s kolektivno pogodbo. Prošnja je le apel na družbo, da naj rudarjem nekaj da, kot nadomestilo za izgubo v prejšnjih letih — ko so morali rudarji praznovati in so se docela izčrpali, zlasti kar se tiče obleke, obutve itd. — in pomoč, ki so je potrebni, ker zaslužek vendarle ni tak, da bi rudarji z njim krili vse, kar potrebujejo. — (Uredništvo).

Trgovinska pogajanja med Francijo in Jugoslavijo

Francoska vlada je povabila v Pariz jugoslovansko trgovinsko delegacijo na posvetovanja glede okrepitve gospodarskih odnosov med obema državama in izmenjave blaga.

Litavskim poslancem, ki so jih izvolili Nemci v Klajpedi, je vlada dovolila izjemo, da jim ni bilo treba priseči zvestobe Litvi. Poslanci torej, ki so izvoljeni v litavski parlament so osvobodeni običajne prisege, ki je uvedena v vseh parlamentarnih deželah.

Ofenziva republikancev proti Cordobi

Nacisti napadajo na Urgelski planoti.

Republikanska ofenziva v Španiji na estramadurski fronti se razvija v dveh smereh:

čez Valsequillo, ki leži 75 km severozapadno od Cordobe in čez Mano de Hiero, ki je oddaljena 25 km severno od Cordobe: cilj tega prodiranja je Cordoba;

drugi sunek pa se razvija v smeri proti zapadu od Penaraje v pokrajino Badajoz.

Prodiranje na tem delu fronte se vrši zelo naglo in so republikanci zavzeli doslej več sto kvadratnih kilometrov ozemlja. V pokrajini Badajoz ogrožajo zveze, ki vodijo iz južne Španije preko Seville v severno Španijo. Kakor znano, leži pokrajina Badajoz na meji Portugalske.

V kolenu, kjer se izliva reka Segre v Ebro, potem vzdolž levega brega Segre, med Bellaquerrom in Lerido, se vrši nacistična ofenziva, ki ima za cilj, priti preko hribov v katalonsko nižino.

Republikanci se tu umikajo, in kakor trdijo njihova poročila, po določenem načrtu. Že od lanskega leta februarja so gradili drugo obrambno črto, ker so bili vojaški strokovnjaki prepričani, da se na prvi obrambni črti, ob reki Segre, ne bodo mogli ustavljati nobenemu večjemu napadu.

Udeležuje se teh bojov na strani nacistov mnogo tujih čet.

Chamberlain za premirje v Španiji

Angleški ministrski predsednik želi konec vojne v Španiji. Posvetoval se je z republikansko vlado in Francovo vlado o premirju. Franco je premirje doslej odklanjal, dočim je republikan-

ska vlada za premirje. — Obljubila je Chamberlainu, da uvede po vojni demokratski režim ter da poizkusi živeti tudi z Italijo v dobrih odnosih. Z ozirom na ta odgovor načne Chamberlain v Rimu špansko vprašanje, da Italija umakne svoje prostovoljce.

Protiletalska obramba lahko prepreči ogromne človeške žrtve

Inozemski opazovalci v Barceloni poročajo, da je tamošnja vojaška in civilna uprava organizirala zelo uspešno protiletalsko obrambo. Dočim je v začetku letalskih napadov, pred več kot enim letom, vsak napad zahteval na stotine človeških žrtv, so sedaj človeške žrtve zelo majhne. V času od 5. do 10. decembra m. l. je bilo vrženih na Barcelono 415 bomb, ki so ubile v cellem — dva človeka, 10 pa ranile. — Razen tega je bilo ubitih tudi 20 konj. To minimalno število človeških žrtv je pripisati dejstvu, da je v Barceloni izredno veliko število zaklonov pred napadi iz zraka. Zakloni so tako veliki, da sprejmejo nekateri po 700 do 7000 oseb in se v nje lahko zateče najmanj polovica vseh prebivalcev. Urejeni so zelo moderno, z ventilacijskimi napravami in električno razsvetljavo. Po računu vojaških strokovnjakov morajo letalci vreči na Barcelono vsaj pol tone razstreliv, da ubijejo enega človeka.

Zanimivo je tudi, da kljub številnim letalskim napadom nacisti še vedno niso mogli porušiti plinarne in elektrarne. Ta dva objekta ščitijo s protiletalskimi topovi tako spretno, da se jim letala ne morejo približati, niti se spustiti nad njimi tako nizko, da bi bombe s sigurnostjo zadele.

Chamberlainova vodilna misel . . .

Gospodarsko pomirjenje . . .

V »L'Ordre« priobčuje londonski dopisnik André Desmond naslednje mnenje:

»Vodilna misel Chamberlainove politike je, da s pametnimi koncesijami omogoči miren razvoj totalitarnih držav, razvoj, ki naj bi vedel do gospodarskega pomirjenja. Toda, ker se je politično pomirjenje izkazalo kot nemogoče, se zdi, da hoče sedaj Chamberlain pričeti z gospodarskim pomirjevanjem. Zato je verjetno, da bodo gospodarska vprašanja na razgovorih v Rimu na prvem mestu. Britski finančni

urad je na primer mnenja, da naj se italijanski izvozi takoj podvoje in trgovski promet med obema državama ojači, ker imajo Italijani kakor tudi Nemci potrebo po inozemskih devizah. Toda Anglija ni v položaju, dati Italijanom posojila ali tudi le kredite. Zato bi bile koncesije, ki bi jih Chamberlain ponudil, najbrže le manjše, ki bi se pa tudi ne dale brez protikoncesij. Kakšne bodo nasprotne koncesije? Ali morda nova obljuba, da bodo italijanske čete zapustile Španijo?«

— * —

Eksplozija metana v kotredeškem rovu

Zagorje, dne 10. januarja 1939.

V ponedeljek zjutraj, nekaj minut po 7. uri, se je na nekem odkopu v kotredeškem rovu vnel metan. Takoj je ubilo 50-letnega rudarja Leopolda Hribarja. Smrtno nevarne poškodbe je dobil 37-letni rudar Ivan Jere, katerega so odpeljali v ljubljansko bolnico. Ožganih je še par drugih rudarjev, vendar so njih poškodbe lažje značaja.

Z žrtvami in težko prizadetimi svojci vse sočustvuje.

Kako je prišlo do eksplozije metana, ne ve nihče. P a z a k r i t o s a b e t e r , u m i t i s t o d o . Toliko za danes. Sicer se bodo pa sedaj vršili izobraževalni tečaji za rudarje. Na dnevnem redu bodo tudi predavanja o preprečitvi jamskih nesreč. Pri tej priliki želimo, da predavatelji res pravilno pouče rudarje. Rudarji pa naj bi se potem teh naukov tudi držali.

Dama in po svetu

Viničarje je prepeljal k zelenim. Bivši tajnik Jugoslovanske strokovne zveze, g. Peter Rozman, je pripravil občni zbor Strokovne organizacije viničarjev, ki je bila nekoč začlanjena v krščansko-socialni Jugoslovanski strokovni zvezi in na njem pustil izglasovati prestop organizacije v ZZD. G. Rozman je dobro izvršil svojo nalogo in si v resnici zaslužil pohvalo »Slovenca«.

Pridelek sladkorja v Jugoslaviji je znašal letos 7700 vagonov. V ta namen se je porabilo 70.500 vagonov sladkorne pese. Iz 100 kg pese se je torej pridelalo 12,7 kg sladkorja. Produkcije sladkorne pese so v Jugoslaviji omejili deloma v smislu kartelnih dogovorov, deloma so se pa tudi kmetovalci omejili na pridelovanje, ker v začetnem času niso mogli prodati vse pese in še tisto, ki so jo prodali, poceni. Letos so plačevale tovarne peso povprečno po din 20,55 in so kmetje izkupili zanjo okoli 124 milijonov dinarjev. Pridelek sladkorja 7700 vagonov je za Jugoslavijo mnogo premajhen, ker bi ga ob sedanjem konzumu, ki je mnogo premajhen, rabili okoli 8400 vagonov. Poraba sladkorja pri nas je majhna kakor malokje, ker znaša le 5 do 6 dkg na leto in prebivalca. Sladkorne pese je pri nas dovolj, ker preostaja in tudi sladkorne tovarne imajo znatno večjo kapaciteto kakor producirajo sladkorja. Dvig domače produkcije sladkorja in pocenitev bi bila v interesu kmetov in konzumentov, ki tega redilnega hraniva tako malo porabijo. Po drugih državah je konzum sladkorja po pet in večkrat tako velik.

Za povečanje izvoza v Francijo. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović se mudi že dalj časa v Švici, v St. Moritzu, kjer je sprejel tudi nekega francoskega novinarja, s katerim se je razgovarjal o trgovskih odnosih med Jugoslavijo in Francijo z ozirom na predstoječa trgovinska pogajanja med obema državama. V razgovoru je dejal dr. Stojadinović, da bi Jugoslavija rada plačevala francoskim posestnikom obveznic jugoslovanskih posojil obresti v frankih, toda tega ne more, dokler se ne poveča izvoz iz Jugoslavije v Francijo, t. j. dokler ne dobi frankov iz Francije. Pri tem je ministrski predsednik še zagotovil novinarju, da je svobodoljuben človek in pristaš gospodarskega liberalizma.

Dražba kožuhovine v Ljubljani se bo začela nepreklicno 23. t. m. Lovci naj pošljejo svojo lefošnjo žetev čimprej na naslov »Divja koža« Ljubljana — Velesejem.

Na zborovanju hmeljarjev iz Savinjske in Šaleške doline je prišlo do prerekanja, ker so hmeljarji Savinjske doline zahtevali posebno zaščito hmelja, ki se pridelava v Savinjski dolini, hmeljarji iz Šaleške doline pa so zborovanje zapustili, ker se niso strinjali s predlogi.

Posebne pristojbine za izvoz sadja se bodo po odredbi trgovskega ministra v bodoče pobirale za potrdila, ki jih daje zavod za pospeš. zunanje trgovine. Pristojbine bodo znašale za izvoz svežega sadja din 10, za sveže grozdje din 15, za suhe slive din 15, za suha jabolka in hruške din 10, za orehe din 10, za marmelado din 15 od vsake začete tone, za vino pa din 3 od hektolitra.

Tudi za izvoz živine je bila z ministrsko naredbo določena taksa za izvozna potrdila, katera bo podelil zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Železniška nesreča pri Laškem. V ponedeljek, dne 9. t. m. je iztiril med Laškim in Rimskim toplicami brzi vlak, ker se je zlomila os vagona, ki je opremljen s parnim kotlom za gretje vlaka. Človeških žrtv ni bilo, pač pa je nastala precejšnja materialna škoda.

Grožnje glavnega tajnika fašistične stranke Farinaccija na naslov katoliške cerkve. Za novo leto je pridigal italijanski kardinal v Bologni Nafalli Rocca proti pretiranemu nacionalizmu. Radi te pridige so se čutili užaljeni italijanski fašisti. Glavni tajnik fašistične stranke Farinacci je v zvezi s tem napisal oster članek proti katoliški cerkvi v listu »Regime fascista«. V članku pravi Farinacci: »Mera našega potrpljenja napram cerkvi bo kmalu polna. Gre za ukazano ofenzivo inozemskih in italijanskih prelatoev proti fašizmu, o čije namenih in ciljih pa še ni jasnosti. Svarimo cerkev, da naj ne prenapenja loka in misli na posledice.« — V cerkvenih krogih je ta grožnja fašističnega tajnika zelo neprijetno odjeknila. V zunanem svetu pa sodijo, da se cerkev zopet enkrat preorientira. Po vojni, ko svet še zdaleka ni mislil, da prihaja doba fašizma, je cerkev že pravilno ocenila položaj in se prilagodila novim razmeram. S papeževim okrožnico »Quadragesimo anno« je cerkev naravnost potrdila fašistične nauke o ureditvi države in družbe, misleč, da se ji bo na ta način posrečilo obdržati pozicije in vodstvo tudi v novih razmerah. Sedaj pa prihaja nova doba. — Fašizem je že dosegel svoj vrhunec. V Vatikanu to vedo in prehajajo smelo v ofenzivo proti temu, kar danes je, pa bo morda že jutri pregaženo od toka dogodkov in razvoja.

Poljsko-nemška pogajanja o imovini iz Nemčije izgnanih poljskih židov le počasi napredujejo. Pogajanja so morali že večkrat prekiniti, ker ni bilo mogoče doseči sporazuma, ki bi bil zadovoljil obe stranki.

Klajpedski Nemci so se organizirali po vzoru narodnih socialistov v Nemčiji in vedno ostrjeje zahtevajo priključitev Klajpede k Nemčiji.

Zadnje vesti

Soglasnost Anglije in Francije. Na svojem potu v Rim sta se dne 11. t. m. ustavila v Parizu angleški ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax. Tu sta imela posvetovanja s francoskimi državniki in je bila ob tej priliki ugotovljena popolna soglasnost obeh držav v vprašanih zunanji politiki. — Dne 11. t. m. zjutraj sta prispela angleška državnik v Genovo, kjer so ju Italijani pozdravili. — Londonska »Times« je izšla s posebno prilogo o Italiji, za katero je napisal članek tudi Mussolini.

Roosevelt bo prečital poslanico o oboroževanju dne 12. t. m. v kongresu. — V februarju pa se bo udeležil velikih pomorskih vaj ameriškega vojnega brodogradilstva.

Češki dom v Daruvarju. V Daruvarju bo v kratkem dozidan »Češki dom«, velika impozantna stavba, za katero je praško društvo Komensky prispevalo 550.000 Kč. V domu bo tudi šola za češke otroke. Otvoritev doma bo poleti, da ji bodo mogli prisostvovati tudi udeleženci iz ČSR.

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

Točno ko je bila ura deset sem bil pri njemu. Ogromen zemljevid Tihega oceana je visel na steni v njegovi pisarni. Kozoč na Tuamotu skupino — o kateri nisem do tistega trenutka še nikdar ničesar čul — mi je pričel slikati kolikor moč črno življenjske razmere na teh otokih. Pravil mi je, da se prebivalci hranijo izključno le s kokosovimi orehi in ribami. Otoki mole komaj par čevljev iznad morske gladine in jih čisto opustošijo hurikani. Maloštevilni belci, ki jih pošljejo tja kot uradnike, so ves čas svojega službovanja v pravem pomenu besede pokopani. Čim so enkrat tam, so takorekoč pozabljeni in izgube vsako možnost za napredovanje, ki se v vsaki drugi pomembnejši koloniji nudi samo ob sebi.

Tako mi je govoril moj stric. Toda napredovanje je bila takrat moja najmanjša skrb, in čim bolj je poskušal moj stric, da mi vlije strah, tem bolj trdno sem bil prepričan, da so ravno Tuamotu otoki tisto, česar si želim. Z veliko lahkoto sem dobil mesto uradnega zdravnika. Očividno se zanj nihče drugi ni potegoval.

»In sedaj ste popolnoma zadovoljni? In niste še nikdar obžalovali...« Vernier ni izgovoril stavka do konca.

Doktor Kersaint je vstal, iztrkal je svojo pipo ob ograji in se potem zopet lagodno zleknil v ležalni stol.

»Nikdar«, je končno rekel. »Še nikoli si nisem tudi ne na tihem želel, da bi se vrnil v Evropo. Tega ni mogoče tako lahko obrazložiti. Mislim, da mi boste pritrdili, da mora biti življenje, ako naj človeka zadovolji, zgrajeno na nečem realnem. In, glejte, to realnost sem našel tukaj.«

»Realnost!« je vzkliknil mlajši mož. Že sedaj sem prepričan, da kadar bomo odpluli od tod, kar ne bom mogel verjeti, da ta otok sploh obstoji! Prav za prav sam ne vem natanko zakaj, toda vse kar je tu, me mnogo bolj vznemirja kot pa me je Afrika, da sem potisnjen... kako bi se človek izrazil... v neko duševno obrambo. Na takem koščku zemlje se mi zdi človek tako brez moči... tako brezupno majhen, tako... mikroskopično neznamen! Gozdi ob ekvatorju ne učinkujejo prijetno na človeka, toda narava, vtelešana v tako neizmerno velikem oceanu... me prevzame... da sem kot ubit!«

»Narava je pač nekaj veličastnega, moj ljubi gospod Vernier! Vem: mi skušamo na to pozabiti, in kadar se stiskamo doma tesno drug poleg drugega, več tisoč na eni sami kvadratni milj, se nam to tudi domala posreči. Toda vsa naša prizadevanja, da bi zatrli naravo in jo uklenili, se morajo vedno znova ponesrečiti.«

»Vi torej mislite, da vsa naša znanost ne vodi do nobenega cilja, doktor? Da se ne bomo nikoli

osamosvojili, kratko in malo, da je ves napredek na vse zadnje samo prevara?«

»Vsak napredek ima za cilj vedno večjo varnost. Nočem zanikati, da se ne izplača stremeti za tem ciljem; toda pomislite pa tudi na to, kaj izgubimo med tem, ko zasledujemo ta cilj! In varnosti ni... jo sploh ni. Ljudje na teh otokih se uče tega vedno znova. Žive v sedanjosti, se vesele vsakega še tako skromnega doživljanja, ki ga jim prinese dan. Zelo malo časa potratijo za kovanje načrtov za bodočnost, kajti vsak trenutek jim lahko narava prekriža vse njihove upe. In kljub temu... ali morda prav radi tega domnevam, da so srečni.«

»Upam«, je rekel Vernier nekoliko neverjetno se smehljajoč. »Vsekakor morete Vi to bolje presoditi. Vi poznate te ljudi, kakor malokateri tujec.«

»Dejstvo je, da jih imam rad in da govorim njihov jezik. Kdor tako živi kot jaz — skoro brez vsake zveze z zunanjim svetom, se navadi na to, da se mu zde tudi najneznatnejši dogodki pomembni in važni; vsakodnevne dogodivščine na vasi, žalne prireditve in zabave, ki so tu prav tako običajne kot povsod, kjer prebivajo ljudje. V Polineziji je zdravnik važna osebnost, mnogo važnejša kot v domovini; vsak, počenši od otroka pa do starca, mu razedene svoje srce. Zabavam se s tem, ko vse to gledam in poslušam, kar mi pripovedujejo, dokler končno iz posameznih drobcev, ki jih zberem, nastane ena izmed njihovih majhnih dram in razumem vse od začetka do konca.

(Dalje prihodnjič)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Zakaj gospodje okrog »Slovenca« ne izposlijujejo rudarjem nabavnega prispevka?

»Slovenec«, glasilo katoliške gospode, se je zadnjič silno razkoračil, češ, marksisti so krivi, da rudarji ne dobijo nabavnega prispevka in kričal: »Primate tatu!« »Slovenec« najbrž ni bilo do tega, da bi rudarji prejeli nabavni prispevek, ampak je bil bolj vesel tega, da ga niso dobili, da je mogel potem to demagoško izbrabiti proti marksistom. Demagoško podtikanje marksistom je samo izraz besnosti teh ljudi nad tem, da imajo rudarji potem kolektivne pogodbe urejene delovne razmere, za kar nima ta gospoda niti trohice zaslug.

S svojo pisavo vzbuja »Slovenec« pri rudarjih najnižje instinkte, samo da zadovolji svoje mu sovraštvo do marksistov. Pod »Slovenčev« oblastjo ne sme delavec ne svobodno misliti, ne svobodno govoriti in tem manj še glasno zahtevati svoje pravice. Prvi je bil »Slovenec«, ki je ob vsaki akciji delavstva razkričal, da so delavci prekuhali in komunisti. Da bi zakril svoje reakcionarno stališče napram delavstvu, se od časa do časa obregne nad marksiste. Že zadnjič smo pozvali gospode, da naj priskrbe rudarjem nabavni prispevek, pa zaman. Utihi-tili so in niti ne črhnejo več o tej zadevi.

Nedeljsko delo. Vsled dolgotrajne zime je konjunktura za rudnik zelo dobra in se dela v revirjih tudi ob nedeljah. Nedeljsko delo je sicer treba plačati s 50 odst. doklado, a je produktivna še vedno rentabilna. Delavstvo se ne protivi delu ob nedeljah, je pa mnenja, da če se že ob nedeljah dela v polnem obsegu, naj bodo tudi vsi pri rudniku zaposleni delavci deležni tega dela. A temu ni tako. Dosedaj se je ravno v Trbovljah postopalo v škodo nekaterih delavcev, ki po mnenju gospodov niso nujno potrebni, da bi imeli delež na zaposlitvi ob nedeljah. To nas spominja na praznovanje delavnikov, ko je vedno en del delavstva moral praznovati. Mnenje delavstva je: ako se dela ob nedeljah, potem naj delajo vsi, ki hočejo.

ZAGORJE OB SAVI

Združena mesarija. Splošna gospodarska združba »Delavski dom« se resno bavi z otvoritvijo mesarije v prostorih rudniške mesnice na Toplicah. Tozadevno je že vse urejeno, samo čaka se še na oblastno dovoljenje. Želimo, da pristojna oblast tozadevno dovoljenje čimprej izda, da pridemo Zagorjani do cenejšega mesa.

ŠT. VID PRI LJUBLJANI

I. prosveti večer naše »Vzajemnosti« je bil 7. t. m. in je nad vse pričakovanje uspel: polna dvorana in dobra izvedba vseh točk. S primernim govorom je začel ta naš prvi prosvetni večer predsednik naše »Vzajemnosti«, Demšar. Pevski zbor je zapel »Delavski pozdrav«. S. Štukelj iz Ljubljane je na kratko razložil važnost samoozbrazbe za delavstvo. Vrstile so se recitacije, pevske točke, nekatere so morali ponavljati, tamburaši, tu-di igralci so se postavili s »Sinclairovo enodelanko« »Vlomilec«. Gledalci so bili z vsem nad vse zadovoljni. Po končani prireditvi se kar niso mogli raziti in so ostali med seboj v prijateljskem krogu v salonu gostilne Kratky. Započeto delo naj se nadaljuje z vsem navdušenjem in vztrajnostjo.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Dr. Avg. Reisman:
Kandidatovi obiski pri volilcih in obiski »volilcev« pri kandidatu

Poslanci so se mi čisto pritoževali nad brezštevilnimi obiski svojih volilcev, ki jih osrečujejo s svojimi poseti dan na dan, ob vsaki uri, doma, na ulici, v Beogradu, v skupščini, v hotelu, in po možnosti tudi v vlaku. Razen obiskov pošiljajo volici tudi pisma, dokumente, stare in nove, želijo odgovorov in ne prilagajo znak in ne kolekov za vloge na oblasti. Včasih pridejo kar v skupinah, v večjih in manjših deputacijah in če ni drugače, napravijo tudi kravale, kadar se ne dajo več odpraviti s tolažbo in obljubo.

Tudi jaz sem dobival obiske v dobi »kandidature«.

Najprej sem seveda sam obiskoval volilce, boljše povedano kandidate za volilce, ker se je izkazalo potem, da se je naše dobro ljudstvo to pot krepko poslužilo državljanske dobrote abstinence, ki omogoča svobodnemu občanu, da ostane tisto zgodovinsko nedeljo po potrebi tudi doma, če se noče nikomur zameriti. Toda mi kandidati smo imeli o volilcih dobro mnenje in smo jih obiskovali ob nedeljah, pa tudi med tednom. Takšni obiski, ki so bili večinoma prav hvaležni trenutki izmenjavanja misli in spoznavanja težav in potreb ljudstva. Marsikaj bi se bilo že dalo popraviti, če bi bilo vsaj količkaj dobre volje in več koristnega dela ljudskih izvoljen-
cev. Kdo bi se ne bil vesel, da bi imeli v Neke nedelje smo obiskali obm. kraj, ki je še dihal jesenske barve med vinogradnimi griči tam ob deroči Muri. V ozki kotlini se je ka-dilo iz tovarniškega dimnika, ko smo hiteli po

Alojziji Vodnik v Ljubljani je umrl 70 let star. Vodnik je imel kamnoseško podjetje v Kolodvorski ulici. V zadnjih letih je načeloval Združenim papirnicam v Vevčah-Medvode-Goričane, bil je v upravnem odboru zavaro-vatnice »Slavija« in tovarne »Motvoz«. Sode-loval je pri Kmetiski posojilnici, v zadnjih le-tih je vodil Ljubljansko kreditno banko. Vod-nik je bil gospodarstvenik predvsem ter se je tudi strogo ravnal po načelih gospodarstven-
nikov.

Vsak tretji uradnik zarubljen. V tistih do-brih starih časih, o katerih vedo mladi samo iz pripovedovanja starejših, je bilo nekaj po-sebnega, ako je bil kdo zarubljen. Danes pa ru-bežen spada že takorekoč k rednemu živ-ljenju. Saj se je lani nabralo na ljubljanskem izvršilu 12.206 aktov radi rubežni ali prisilne izvršbe. Potemtakem je bil vsak sedmi ljub-

LJUBLJANA

ljubljančan zarubljen. Uradniških plač je bilo lani zarubljenih 3.545, to se pravi, da je prišel vsak tretji uradnik na vrsto. Nadalje je bilo v pretečenem letu prodanih na dražbi 274 pose-
stev in hiš.

353 strank je neprostovoljno zapustilo sta-novanja. Ljubljansko sodišče ti razgrne živ-ljenje ljubljancanov v marsikaterem oziru. Na izvršilnem oddelku vidiš, da je bilo 1938. leta 1338 sodniško odpovedanih stanovanj. 353 strank ni hotelo kar tako zapustiti neplačane-ga stanovanja, zato so jih uradni organi po-stavili pred hišo.

Ljubljancani se tudi radi kregajo. Med na-šimi meščani in meščankami dobiš ljudi vseh vrst značajev in temperamentov. Mnogo je takih, ki so zelo občutljivi in dajo veliko na svojo čast. Tako se je lani v »špetircimru« reševalo 3270 aktov ali povprečno 10 na dan.

MARIBOR

Železniški delavci praznujejo

Glavna napaka vseh proračunov železniške-ga ministrstva za delavnice državnih železnic v državi je v tem, da so krediti za plače vne-seni v kreditno postavko za nabavo materi-jala. Na ta način vsako leto zmanjka kredit-ov za delavske mezde, ker se preveč porabi za nabavo materiala.

Glavna direkcija državnih železnic v Beo-gradu je pozno jeseni odredila, da morajo de-lavnice v Mariboru počivati vsaj 40 ur v red-nem delovnem času in s tem prihraniti koli-
kor znašajo mezde za ta čas.

decembra minulega leta so delavnice od pred-pisanih 40 ur počivale že 20 ur.

Dne 5. januarja t. l. je bilo telefonično od-

rejeno, da morajo delavci v prihodnjih treh mesecih, do novega proračuna, počivati še 40 ur, torej skupno s prejšnjim ostankom 60 ur.

Z ozirom na to je bilo odrejeno, da se tudi preteklo soboto po Treh kraljih ni delalo.

Vsled praznovanja bodo delavci izgubili ce-lih 637.000 din na zaslužku. Ta izpadek na za-služku ni majhen, zlasti, ako upoštevamo, da so mezde že itak skrajno nizke in da so se dohodki delavcev tudi sicer skrčili radi na-rastle dražnine v zadnjih letih, ker niso do-bili nobenega povška, dasi morajo vse dražje plačevati.

Ali bi ne šlo, da bi se s preskrbo zadostnih kreditov nepotrebno praznovanje odpravilo?

telefonsko omrežje, ki čakajo že par let na to vključitev v telefonski promet, pa zaman, ker doslej ni bilo kreditov za pomnožitev vodov v telefonskem kablu.

Dobra ali slaba delavska stanovanja. Nekaj časa sem prinašajo časopisi poročila polna hvale o novih delavskih zasilnih zgradbah v Pregljevi ulici, v katere so naselili okrog 80 revežev brez strehe, ki so lani do pozne je-seni prebivali v Danjkovih barakah in vago-nih. Sedaj pa se čujejo ugovori, da s temi stanovanji ni vse v redu. V prvi vrsti je na-paka v tem, da so stanovanja mokra, ker so bila šele jeseni neposredno pred selitvijo do-zidana. Stanovalci seveda nimajo denarja, da bi stanovanja prekurili in jih radi pomanjka-nja kuriva tudi ne zračijo da se preveč ne izhlade. Vlažna stanovanja so seveda nezdra-va in za revmatizem kot nalašč. Se v izsuše-nih stanovanjih prva leta ni priborčljivo bi-vati. Znan je pregovor, ki pravi: Prvo leto v novem stanovanju ne bi privoščil niti svo-jemu sovražniku. Iz stanovanj, ki stanejo 100 din mesečno pa izganjajo vse samce.

Prijeve za vozarinsko takso in davščino za državni cestni sklad so dolžni vsi lastniki avto-busov in tovornih avtov vložiti pri pristojni davčni upravi tekom januarja vsakega leta. Ob-enem se obveščajo tudi vsi lastniki vozil, ki se ne registrirajo pri policijskem oblastvu, da mo-rajo prijaviti istotako pri davčni upravi število in vrsto vozov ter plačati obnem davščino za državni cestni fond. — Tiskovine se dobe pri davčni upravi.

Uradno popraviljanje stalnih volilnih imeni-kov se bo vršilo do 5. februarja v mestnem popisovalnem uradu na Slomškovem trgu 6-I. Uradne ure bodo v tem času za stranke le od 10. do 12. ure dopoldan.

Na rednem občnem zboru staro-katoliške cerkve, ki se je vršil minulo nedeljo v Narod-nem domu, je poročal župnik g. Franjo Segula, da je staro-katoliška cerkev v minulem letu pridobila 96 novih članov. Na občnem zboru je bil izvoljen novi odbor, ki mu načeluje g. Franjo Čoš.

Kontrolnik za promet z zlatom morajo voditi vse osebe in podjetja, ki proizvajajo, kupujejo in prodajajo zlato ter zobarji od 1. januarja 1939 na uradnem obrazcu, v katero morajo vpisati podatke o proizvodnji, odnosno nakupu in prodaji zlata.

Iz drvečega vlaka je padel 37-letni delavec Slemenšek Franc v bližini postaje Orehova vas—Slivnica. Težko poškodovanega so pre-peliali v tukajšnjo splošno bolnico.

Mariborsko gledališče. Sreda: Simfonični koncert v sokolski dvorani za red A. Četrtek: ob 20. uri »Matura«, Premiera.

Pevsko društvo pekovskih pomočnikov pri-redi 4. februarja t. l. v Gabrinovi dvorani tra-dicionalno predpustno veselico z lepim spor-edom. Igrala bo godba »Železniških delavcev in uslužbencev«.

Izletniška gostilna „Grič“

Domače kolone (furež), idealna smuka, zakurjene sobe, sortirana lastna vina liter od 10 din naprej.

CELJE

Zavednost krojaških pomočnikov. Celjski krojaški pomočniki so dolgo časa spali in pu-stili v nemar svojo strokovno organizacijo, ki pa je lansko leto krepko oživela. Stanovska razredna zaveza krojaških pomočnikov je zra-stla in je bilo to videti tudi na nedeljskem predavanju o zaščiti zaupnikov, katerega se je udeležilo izredno lepo število krojaških po-močnikov, ki so se tudi vsi prijavili kot novi naročniki »Delavske Politike«. Predavatelj, s. dr. Reisman je med debato okrožno konfe-renco ta razveseljiv pojav še posebej omenil in povdaril, da so bili svojčas ravno krojači pijo-nirji socialističnega gibanja in najboljši delavci ter voditelji delavskih organizacij. Prepričani smo, da bodo celjski krojaški pomočniki tudi ostali pri tej odločnosti in obdržali zvestobo svoji organizaciji in tudi sicer pomagali pri širjenju »Delavske Politike« in sploh vneto so-delovali pri strokovnem in kulturnem delova-nju celjskega proletariata.

Vzorna skrb za nemško mladino. Zadnjič smo poročali, da si je postavil celjski nemški »Ski-Klub« na Mozirski Planini novo »Lovrovo« kočjo na prostoru, ki ga smatrajo za enega naj-lepših in za smučanje najprimernejšega na Mo-zirski Planini. Pa ne samo za odraslo mladino, tudi za najmlajšo deco skrbi celjski »Ski-Klub«, da se družijo medseboj in prireja tudi za nje smučarske vaje, a v nedeljo so imeli za nemško deco v celjski okolici celo smučke tekme. Na ta način se nemška mladina tudi v sportu izolira od slovenske.

Seja odbora »Vzajemnosti« se bo vršila v petek, dne 13. januarja s pričetkom ob 20. uri v društvenih prostorih v Delavski zbornici. Vsi in točno!

Širite naš list!

so kar široko odpirali oči in bili končno ka-ponosni na sebe, da smo znali nasprotnike ta-ko lepo ugnati. Od vsega tistega dvurnega zborovanja sem imel baš nad tem največje zadoščenje.

»Jaz vino, Vi klobase!«

Zadnji teden, ko radi »tehničnih ovir« nismo mogli več delati izletov med volilce, so me pa začeli oni obiskovati. Vsak dan sem imel čast spoznati čedno število takšnih obiskoval-
cev, ki so iskali »podpor«, katere so bržčas drugod že prejeli. Jaz pa sem si ob vsakem takem slovesu vnetega volilca zdeklamiral Župančičev verz: »Le kakšne obraze imajo ljudje.«

Morda jih ne bi niti tako hitro spregledal, če ne bi prišel že med prvimi dobro rejen mo-žakar, ki se je predstavil za kmeta iz Gru-šove: »Vaš pristaš sem, ampak v naši fari jih je mnogo neodločnih. Če bodo šli volit, bodo za nasprotnika. Jaz bi jih lahko zadržal do-ma, da vsaj volit ne bi šli. Povabil bi jih v klet.« »Mhm«. Ker sem molčal, se je malo počohal po glavi in nadaljeval: »Vino bi že dal jaz, Vi pa, če bi dali za klobase, nekaj mesa in kruha. Do takrat sva si gledala v oči. Še enkrat sva se hipno srečala s pogledi, ko sem mu odpiral vrata, a je mož takoj po-gledal v stran.

»Na skrajni levici.«

Naslednji dan je prišel čokat možiček manj-še postave, baje od Št. Petra in se je tudi iz-dajal za kmeta. Takole je začel: »Ali ste Vi na skrajni levici? Jaz sem tudi za Mačkovo listo, toda bi rad vedel, kdo je čisto na le-vici?« Nad polnimi rdečimi neobritimi lici so mežikale proti meni lokave oči. Zdelo se mi je, kot da mi skače podlasica po nogi. »Mo-žakar, kdo Te pa pošilja?« Toda samo do

jezika je prišlo vprašanje, izustil ga nisem, tako se mi je studil oni, ki ga je poslal. »Levi-čar« pa me je razumel tudi brez besede in je izginil skozi vrata, ne da bi ga bilo treba na-ganjati.

»Še imate letake?«

Že proti večeru je prišel požrtvovalen in dokaj dobro oblečen mož: »Grega« ravno do-mov in bi nesel s seboj Vaše letake, da bi jih razdelil po naši fari.« »Kako to, saj se niti ne poznavam?« — »O, jaz sem že dolgo Vaš, pa če bi mi dali nekaj podpore za na pot.« »Od-kod pa prihajate? Pri kom ste že dobili pod-poro? Čudno napeto suknjo imate, kaj pa skrivate pod njo?« Ker je mož na to samo nekaj nerazumljivega zajeljal in ga je oblila rdečica, da mu je kar pot stopil na čelo, sem mu le malo odgrnil suknjo in prilekel iz nje debel sveženj lepakov — proti meni. Brez jeze sem mu jih vtaknil nazaj. Prav imaš, če najdeš take tepce, ki Ti dajejo. Vem, da boš tudi s tem papirjem še nocoj zakuril štedilnik doma.

»Kar naravnost iz gostilne.«

Z dvema sem pa imel res veselje. Kakor Pat in Patachon sta se prigugala po stopnicah v pisarno, natreskana, da je bila soba takoj polna vinskih duhov. Iz vseh žepov so jima gledali letaki in sta kar naprej povedala, da bi želela nekaj podpore in letake in da sta se pravkar pošteno napila. Tudi z njima sem se čisto prijazno pomenil, da je veselo na svetu, dokler je vino zastoni na mizi. Še uža-ljena nista bila, da sta morala brez haska v drugo nadstropje.

Takih, ki so pričeli s prošnjo za letake in so šele potem prilekli iz žepa zavozljano ali izgubljeno tožbo, pa je bilo na pretek.

»Le kakšne obraze imajo ljudje.«

Izobraževalni tečaji za rudarje

Kakor že prejšnja leta, priredi tudi letos načelstvo II. skupine Rudarske zadruge izobraževalne tečaje po večjih rudarskih revirjih v vrhu izobrazbe rudarskega delavstva. V teh tečajih se delavstvo seznanja z važnimi vprašanji, ki jih delavstvo mora poznati, pa najsi gre za delovno razmerje, zavarovanje ali čuvanje zdravja.

Rudarsko delo, ki je eno najtežjih in najnevarnejših za zdravje in življenje delavca-rudarja, zahteva ne samo delavčevno telesno, ampak tudi duševno silo in največjo previdnost pri delu. Zato imamo posebne zakone in rudarsko policijske predpise, ki bi naj čuvali poleg lastne previdnosti, delavca pred zdravju škodljivimi vplivi in mu varovali življenje. Delavec mora biti o vseh teh predpisih

podučen. Ta poduk bo dobil na izobraževalnem tečaju.

V izobraževalnem tečaju bodo ta-le najvažnejša predavanja: 1. Rudarsko policijski predpisi; 2. preprečitev nezgod in varnost pri delu; 3. rudarsko zavarovanje in 4. zdravje delavca in njegove družine.

Predvidoma se bodo vršili tečaji tako-le: dne 11. januarja v Zagorju; dne 18. januarja t. l. v Trbovljah in dne 25. januarja t. l. v Hrastrniku. V vsakem revirju se bodo vršila predavanja dnevno ob delavskih od 16. do 18. ure in sicer skozi 12 do 14 dni.

Rudarskemu delavstvu se priporoča, da se marljivo udeležuje teh za rudarje tako važnih predavanj.

Načelstvo II. skupine Rudarske zadruge.

Naša predavanja v Celju in Guštanju

Delavstvo se pripravlja na volitve obratnih zaupnikov

Preteklo nedeljo, dne 8. t. m. se je vršilo v »Unionski dvorani« predavanje s. dr. Reimana, ki so ga priredile celjske strokovne organizacije.

Predavanje s. dr. Reimana o temi »Kako daleč sega zaščita zaupnika«, je v polni meri doseglo svoj namen.

Navzoči funkcionarji in zaupniki iz raznih krajev celjskega okrožja ter celjski sodruzi in sodružice so pazno sledili govoru predavatelja.

Marsikateri stvari in določbe, ki so bile dosedaj malo ali slabo poznane smo na tem predavanju slišali, da bo v bodoče olajšano odgovorno delo našim zaupnikom. Popolnoma se strinjamo s tem, da je predpogoj, za dobro izvajanje zaupniške funkcije, izobrazba in popolno poznavanje zakonov, ki so s to funkcijo v tesni zvezi.

Predavatelju smo hvaležni, da nam je čeprav v zgoščenih oblikah pa vendar v jasni in poljudni formi razložil naloge, dolžnosti in pravice obratnega zaupnika.

Sodruzi, ki bodo izvoljeni kot zaupniki se morajo v polni meri zavedati velike odgovornosti napram tistim, ki so jim izrazili svoje zaupanje.

Samo moralno visoko kvalificirani so zmožni opravljati funkcije zaupnika in jih izvrševati v dobro sodelavcev dotičnega obrata.

Zaupniki, ki prejmejo to zaupanje, pa se naj z vso pridnostjo poglobijo v svoj težavni in častni posel ter vestno študirajo socialne za-

Kovinarji na predavanju v Guštanju

V Guštanju se je vršilo predavanje, ki ga je priredila podružnica Saveza metalških radnika Jugoslavije v nedeljo, dne 8. januarja.

Kovinarji so napolnili prostore gostilne pri Miloniku in z velikim zanimanjem sledili izvajanjem govornikov.

O pomenu volitev obratnih zaupnikov in njihovi zakoniti zaščiti je govoril s. Eržen.

Potem pa je zelo izčrpno poročal o socialnem položaju delavstva s. Jelen.

Zlasti važno za delavskega zaupnika je poznanje delavske zakonodaje in njeno praktično izvajanje. O tem se lahko podučijo samo iz svojega delavskega časopisa, »Delavske politike«. Skrbeti pa mora vsak zaupnik tudi za svojo nadaljnjo izobrazbo, kar je zopet mo-

goče samo potom delavskega časopisa. Kar velja za delavskega zaupnika, velja tudi za vsakega posameznega delavca. Le z znanjem in izobrazbo si bo delavstvo utrla pot v lepšo bodočnost.

Predavanje je rodilo uspeh. Številnim naročnikom v Guštanju so se pridružili še novi. Ob koncu so se oglasili k besedi še posamezni sodruzi in je ob tej priliki prišlo tudi do izmenjave misli o potrebi pritegnitve žen in mladine k aktivnemu sodelovanju v delavskih organizacijah.

Ob 12. uri je s. Verčko zaključil predavanje in pozval delavstvo, da se pripravi na volitve obratnih zaupnikov v tovarni, ki bodo v februarju.

Že v drugič je bilo prepovedano predavanje na »Ljudski univerzi«, ki ga je nameraval imeti dr. Lavo Čermal o temi: Bilanca našega naroda za mejami.

Odvetnik

dr. Joža Vilfan

je odprl svojo pisarno v

Kranju, Vidovdanska cesta 5/I
(poleg sodišča)

SEVNICA OB SAVI

Predavanje o delavskih zakonih, o pomenu organizacije in delavskega časopisa bo priredila v nedeljo, dne 15. januarja t. l. podružnica Splošne delavske zveze v Sevnici, ker si delavstvo že dolgo želi takšnega delavskega sestanka. Govorila bosta s. dr. Avg. Reisman in urednik Viktor Eržen iz Maribora. Začetek ob 9. uri v prostorih gostilne Petretič v Sevnici. Vabljeni so tudi sodruzi iz bližnjih krajev, ki se vsled ugodnih železniških zvez lahko udeležijo tega dopoldanskega izobraževalnega tečaja, na katerem bodo dobili navzoči po predavanju tudi vsa potrebna pojasnila iz socialne zaščite.

Avstralija bo povečala svojo vojno mornarico. Mornariški častniki se bodo odslej vežbali v Angliji.

Amerika ne da vojnih letal Japonski. Amerika je prenehala dobavljati vojna letala in municijo Japonski, ki je začela ogrožati ameriške interese na Kitajskem.

Na prodaj je hiša z dobro vpe-
ljano gospodino in večja
stavbena parceła na prometnem mestu v Mariboru.
Porudba na upravo »Delavske Politike«.

Iz Češkoslovaške

»Delavska Politika« na češkem. »Národní Dénik«, glasilo narodne stranke dela v Brnu, prinaša v zadnji nedeljski številki članek »Po-zdrav od naših prijateljev iz Jugoslavije«, v katerem poroča, da je prejel poslanec Tymeš, glavni urednik tega lista, novoletne pozdrave od s. Živka Topalovića iz Beograda in dopis s. dr. Reimana iz Maribora, v katerem povdarja sorodnost novo nastalih razmer v obeh drža-vah, ki pa nikakor ne smejo ubiti našega zdra-vega optimizma, veselja do dela in vere v bolj-šo bodočnost. Poslanec Tymeš povdarja na to v tem članku, kako »Delavska Politika« stalno poroča o Češkoslovaški in sicer popolnoma ob-jeektivno ter z razumevanjem za težaven polo-žaj češkega naroda. Članek končuje: zahvalju-jemo se našim jugoslovenskim prijateljem za njihove iskrene pozdrave, ki jih vračamo z enako željo, da bi se moglo jugoslovensko ljud-stvo politično, kulturno in gospodarsko svo-bodno razvijati.

Očitki nemškega poslanca proti češkoslova-ški vladi. Vodja nemških narodno socialističnih poslancev v Pragi Kundt je napisal v svojem glasilu članek, v katerem očita vladi, da se je ustrašila v svojem postopanju proti židom re-presalij londonskih finančnikov in prenehala s preganjanji židov. Nadalje zahteva ta poslanec, ki je navajen govoriti zelo gospodovalno, da naj se ČSR vključi v nemško gospodarstvo. —

Razno

Stavka kinematografov v Parizu. V Parizu so stavkali od novega leta sem vsi kinematografi. Stavka je bila sklenjena kot protest proti novi davčini, ki jo je uvedel pariški mestni svet. Lastniki kinematografov trdijo, da jim vsled nove davčine ostane od vstopnine 12 frankov samo 2,75 frankov za vso režijo. 52 velikih

kinematografov v Parizu ima dnevno 450.000 frankov dohodkov, od česar je doslej dobila država 90.000 frankov. Vsled stavke je bilo prizadetih 1500 nameščenec. — Čakali smo, ako bo vlada Daladiera nastopila prav tako brutalno proti stakujočim lastnikom kinemato-grafov, kot je nastopila proti delavcem. Kajti tudi s stavko kinematografov je bila država oškodovana dnevno za 90.000 frankov.

Velik gozdni požar je izbruhnil v južni Av-straliji, kjer vlada v zadnjem času velika vre-čina.

V ogledalu

Padanje rojstev in »Slovenec«. Nedeljski »Slovenec« prinaša dolg uvodnik, ki se bavi s padanjem rojstev v Sloveniji. Med drugim navaja poročilo ženske bolnice v Ljubljani za leto 1938, ki pove, da od tisoč porodnic umre-ta samo dve, za splavom pa celih 20, to je, da zaradi splava umre desetkrat več mladih žensk, nego zaradi poroda. »Slovenec« pravi, da je to nad vse žalostna bilanca za naš na-rod in usodnosti tega dejstva ne morejo zmanjšati od marksistične lažnzanosti zaslep-ljeni »sociologi«, ki iščejo vzroke v ne-ugodnih razmerah gospodarske šibkosti na-sega naroda ter menijo, da se bo število po-rodov dvignilo, čim bi se dvignila splošna gospodarska in socialna raven slovenstva. — V nekaterih državah so v zadnjih letih vsega slabega krivi židje, pri nas pa so po »Sloven-čevem« mnenju za vse odgovorni marksisti, v prvi vrsti pa seveda tudi za nazadovanje porodov. »Slovenec« je sicer nedavno tega zagotavljal svoje čitatelje, da marksistov v Sloveniji ni več in da je ves slovenski narod v njegovem taboru, kljub temu pa so »edaj marksisti in njih laži-sociologija krivi, da je število porodov v Sloveniji padlo.

Delavski pravni svetovalec

Stroški poravnalnega postopanja (Celje)

Vprašanje: Rad bi šel v poravnavo. Koliko znašajo stroški poravnalnega postopanja, od-nosno poravnalnega upravnika in koliko teh stroškov je treba v naprej založiti?

Odgovor: Koliko bodo znašali stroški, ni mo-goče reči v naprej, ker odmeri sodnik stroške šele po končanem poravnalnem postopanju, z ozirom na trajanje postopanja in obseg porav-nave. Že ob uvedbi poravnalnega postopanja pa zahteva sodišče od dolžnika primeren pre-dupaj za stroške poravnalnega upravnika, ka-terež določi po svojem prevdanku z ozirom na velikost imovine odnosno višino terjatev in dolgov.

Stvari izvzete iz izvršbe (Pobrežje)

Vprašanje: Sem čevljar ter skrbim za ženo in dva otroka. Ali mi morejo upniki zarubiti pohištvo obstoječe iz dveh postelj, dveh omar, dveh nočnih omaric, enega divana, na katerem spi otrok in ene kuhinjske kredence ter razen tega še čevljarski stroj?

Odgovor: Po zakonu je iz izvršbe izvzeto pohištvo, ki je nujno potrebno zavezancu in članom njegove rodbine. Ravnotako je iz iz-vršbe izvzeto tudi orodje in drugi predmeti, ki so zavezancu neizogibno potrebni za opravl-janje njegovega rokodelstva. Od vseh gori na-štetih predmetov bi Vam zato Vaši upniki mo-gli zarubiti le eno omaro in obe nočni omarici.

Brezplačen cement in pesek od banske uprave (Kočevje)

Vprašanje: Imam malo zemljišče s hišo in hlevom ter bi si rad zgradil tudi gnojno jamo. Ker sem zvedel, da daje banska uprava v take namene brezplačno cement in pesek, sem se na njo obrnil s prošnjo, da da brezplačno ce-ment in pesek tudi meni. Kot so mi na občini povedali, pa je bila moja prošnja zavrnjena, češ, da imajo pravico do brezplačnega cementa in peska samo kmetje, ne pa drugi. Ali je te-mu res tako?

Odgovor: Po našem mnenju bi moralo biti za Vaše pravice do brezplačnega cementa in peska vseno, ali ste Vi kmet ali niste, kajti če imate hlev, potrebujete ravnotako gnojno jamo kot vsak kmet. Morda pa Vaše prošnje ni zavrnila banska uprava, ker bi v tem slučaju gotovo Vi dobili rešitev v roke, in Vam ne bi samo na občini o njej povedali. Zato je najbolje, da se znova obrnete s prošnjo na bansko upravo in pojasnite, da nimate sredstev za zgraditev

primerne gnojne jame in da zato prosite, da Vam prisločijo na pomoč.

Renta za otroke (Konjice)

Vprašanje: Od Pokojninskega zavoda za na-meščence v Ljubljani prejemam invalidsko-rento. Imam štiri otroke v starosti od 3. do 12 let. Zaposil sem pri Pokojninskem zavodu, da se mi podeli za otroke posebna doklada. Moje večkratne prošnje pa so bile vse odklo-njene in je bila zavrnjena tudi pritožba, ki sem jo napravil na razsodišče Pokojninskega za-veda. Ali imam pravico zahtevati otroške do-klade in kam naj se obrnem? Tudi mi ni bila s svoječasnim odlokom priznana renta za dobo več mesecev in kaj mi je tozadevno ukreniti?

Odgovor: Zakon o pokojninskem zavarova-nju nameščenec predvideva rento za zavaro-vančeve otroke samo v primeru, ako so njihovi zavarovani starši umrli; otroških doklad pri živih roditeljih zakon ne pozna. Razsodba raz-sodišča Pokojninskega zavoda je pravilna; sicer pa tudi ni zoper njo nobene nadaljnje pritožbe, Zoper odločbo Pokojninskega zavoda glede nepriznanja rente za določeno dobo pa ste morali vložiti pritožbo na razsodišče Pokojnin-skega zavoda najpozneje v 6. mesecih; če ste ta rok zamudili, se ne da nič več napraviti.

Obsodba radi »Živio Maček«.

Vprašanje: Z bratom sva se dne 4. decembra udeležila volilnega shoda kandidata Karla Gaj-šeka v Breznem, ki je imel shod pod milim-nebom pri cerkvi. Ko je g. Gajšek govoril o političnih nasprotijih in Mačkovi listi s po-kopališč, zidu, sva z bratom in nekaterimi dru-gimi delavci parkrat zaklicala »Živio Maček«, a nekateri drugi so klicali »Živio Korošec in Stojadinovič«. Sedaj sva dobila od sreskega načelstva v Dravogradu kazenski nalog z dne 14. 12. 1938, da sva kaznovana vsak na din 75, oziroma 3 dni zapora in na takso din 20, češ, da sva kričala »Živio Maček« na shodu JRŽ in se nedostojno obnašala. Obsodbo sva do-bila 1. januarja t. l. Kaj nama je storiti, ker se nisva prav nič nedostojno obnašala?

Odgovor: Vzkliki »Živio Maček« se nikakor ne tvorijo člena 74 zakona o notranji upravi, ki zahteva kazen le radi nedostojnega postop-ka ali ponašanja na javnem kraju, če se s tem kali javni red ali se je izziva nemir. Če se to-rej niste poleg vzklikanja »Živio Maček« ne-dostojno obnašali, si oskrbite ubožno sprče, valo in vložite na sresko načelstvo pismeni ugovor v roku 8 dni. —

MALI OGLASI

Naši čitatelji! kupu-
jte najcenejše pri
naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragó

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galante-rija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po naj-nižjih dnevni cenah. Hitra izdelava.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravlja do-bro in po kulantnih cenah znana trdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzerti izdaja in ureja »Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.